

Kanada Magyar Újság
 Kanada és az angol birodalom legjelentősebb magyar lapja.
 Megjelenik: minden hétfőn
 Előfizetési ára évi \$3.00
 Kétfelhő országokban 3.60
 Személyes, kizárólagos elosztás:
 Winnipeg, Man.
 296 1/2 Main Street

Kanada Magyar Újság

Canadian Hungarian News
 Canadian Magyar Újság is the leading Hungarian Newspaper with the largest circulation in the British Empire.
 Issued every Saturday - Subscription Price -
 In Canada \$3.00
 In foreign countries \$3.60
 Office and printing plant
 296 1/2 Main Street
 Winnipeg, Man.

EGYESITVE A KANADAI MAGYAR HIRLAPPAL

VOL. VI ÉVFOLYAM

WINNIPEG, MANITOBA, 1929. NOVEMBER 16. SZOMBAT

NO. 46. SZAM

THE KINGLESS KINGDOM

BY: JULIAN STREET

Reprinted from the October issue of the "LADIES' HOME JOURNAL," the world's leading Magazine for Women (CONTINUED)

For the purpose of putting down the Reds, Admiral de Horthy, who had been at the head of the Austro-Hungarian navy, formed a small army composed entirely of officers, and asked the Allies to furnish him with weapons; the request was, however, refused, and Rumania — always jealous of Hungary — seized upon the reign of Bolshevism as an excuse to invade the country.

A few days after Béla Kun had fled, Rumanian troops occupied Budapest, and there began a systematic pillage which, did even more harm than Bolshevism had. Telephone instruments, typewriters, factory and farm equipment, machinery of all kinds, livestock, cars and locomotives everything that could be moved was carried away. Even the contents of museums were threatened, and it was only by the determined action of the late Gen. Bandholtz, an American officer then stationed in Budapest, that the art treasures of the nation were saved. General Bandholtz put the seals of the United States Government on the doors of the museums, and at one time actually stood on the steps of the National Museum, whipping at Rumanian soldiers with his riding stick to keep them from entering and looting the building.

Among the national treasures are books which belonged to King Matthias Corvinus, whose long and splendid reign terminated in 1490. These books are commonly kept in the National Museum, but during the Rumanian occupation it was thought best to remove them, and they remained in General Bandholtz's room, under his bed, until November, 1919, when the Rumanian army, having "rescued" Hungary from the Bolsheviki, departed.

When the Rumanians left, the National Assembly met and elected Admiral Horthy Regent of the Kingdom of Hungary, a post which he still occupies. Count Stephen Bethlen, member of an ancient and famous Hungarian house, became Prime Minister and formed a strong cabinet which, save for a few slight changes, remains today in power. Count Bethlen has now been Prime Minister for more than eight years, a tenure of office longer than that of any other prime minister in Europe.

"NO, NO, NEVER!"

One of the first calamities encountered by the Bethlen government was the compulsion to sign the Treaty of Trianon, under which Hungary was disarmed and vivisected, losing three fifths of her population and two thirds of the territory which she had held a thousand years.

Of the land she was compelled to cede to the powers of the Little Entente — Czechoslovakia, Jugoslavia and Rumania — large parts along the borders are populated by people of pure Hungarian blood who speak the Hungarian tongue. From a nation of more than twenty million inhabitants Hungary has been cut down to eight millions, or about the population of New York City and its suburbs, and her new boundaries leave her terribly deformed.

The several million Hungarians who found themselves arbitrarily

transferred to other nations are of course dissatisfied, and the confiscation of their land in direct violation of the peace treaty, and other harsh discriminations to which their new rulers have subjected them, do not tend to make them, or their kinsmen in what is left of Hungary, any the less bitter. Here, then, more than in any other corner of Europe with which I am personally familiar, have been sown the seeds from which new wars may grow.

I doubt if any thoughtful Hungarian believes that the complete restoration of Hungary is a possibility worth thinking of at the present time but a reasonable revision of the new frontiers, for the purpose of returning some three millions of expatriated Hungarians to their native land, is widely hoped for.

The Hungarian Government has wisely bent all its efforts toward consolidating the nation within its present boundaries, and agitation of territorial questions is officially discouraged. The national budget has been balanced, and the man power removed from military service under the terms of the Treaty of Trianon — which allows Hungary an army of but 35,000 — contrary to the up-to-date equipped armies of the Little Entente, numbering 1,500,000 strong — has been employed in industry with excellent economic results. The country is, in short, making a recovery more rapid than its most hopeful friends might reasonably have expected.

But the lost provinces are never forgotten.

"Nem, nem, soha!" is the cry of the Hungarian people today. One sees the words written everywhere and hears them on every lip. "No, no, never!" is what they mean, and it is unnecessary to render in more explicit terms a passionate protest that fills the heart of every man, woman and child in the Kingless Kingdom.

SOKAN TERNEK VISSZA AZ EGYESÜLTÉKBŐL

A Québec-i telepítési hatóságok jelentése szerint a nyáron 126 család, összesen 656 embert sikerült az Egyesült Államokból visszatelepíteni Kanadába. A visszatért volt kanadaiak többnyire francia eredetűek és kivétel nélkül farmokon helyezkedtek el.

Jó vásárt csinál

mindenk, aki megrendeli a Kanadai Magyar Újság idei Képes Nagy Naptárát, mely az eddigieket MESSZE FELÜLMULÓ TARTALOMMAL nagyobb terjedelemben — de ugyanazon árban kapható lapunk kiadványában. Ne mulassza tehát mielőbb beküldeni az 50 centes csomagolási és szállítási díjjal a Kanadai Magyar Újság 1930 évre szóló Képes Nagy Naptáráért, miután a beérkezett rendelések sorrendjében küldjük ki a naptárakat.

Naptárunk tartalmát illetően elég ha megemlítjük, hogy nemcsak cikkeket, hírtéményeket, szébbnél-szebb rogyókat és elbeszéléseket vártakoznak benne, hanem az idén különös gondot fordítottunk arra is, hogy a Kanadai Magyar Újság 1930-as Képes Nagy Naptárát szórakoztató jellegű mellett HASZNOS ISMERETEKET is nyújtson lapunk barátaiknak. Eleve sorban is a gazdák meg fogják találni benne a nap és a hold járására vonatkozó adatokat, viszont a műkedvelők részére gondosan kiválogatott NEPIES SZINDARABOK mellett kacsagató bohózatokat is iktattunk ide! naptárunk anyagába, majd pedig az újabb KANADAI MAGYAR NEMZEDÉK HAZAFIAS SZELLEMBEN VALÓ NEVELESE céljából áldozatoktól vissza nem riadva, megszereltük a "Tízszáz" legszebb gyöngyökének kiadását jogát, hogy szálát az angol iskolába járó magyar fiatalok angol nyelvre mesterien lefordított zamatos magyar mesékben gyönyörködhesek. Ezenkívül külön gyermekek számára írt elbeszélések, költemények, népművelő feladványok, stb. tartják a naptár változatos tartalmát.

Nemhiányzik a Kanadai Magyar Újság 1930-as Képes Nagy Naptárának gazdag tartalmából a kanadai történelem kimagasló eseményeinek ismertetése sem, tovább megtalálható benne a MAGYAR TELEPEK ÉZÉVI-TÖRTÉNETE, sőt a kanadai és európai mértékrendező, valamint a különböző hőmérőjelölések összehasonlítása stb.

Ha tehát MEG KARÁCSONY ELŐTT MEG AKARJA KAPNI a Kanadai Magyar Újság 1930-as Képes Nagy Naptárát, ne késlekedjen soká, hanem küldje be az 50 cent csomagolási és szállítási költséget az első alkalommal (az öngázda és a megszállott területekre 75 cent.)

VISSZA A HALÁL TORKABÓL

A MESSZE ÉSZAKRA VETŐDÖTT REPULÓKET HAMAROSAN VISSZAZOZZAK AZ ÉSZAKI SARVIDÉKRŐL — A SZIKRATÁVIRÓN ÉRKEZETT TUDÓSÍTÁSOK IZGALMAS RÉSZLETEKET KÖZÖLNEK AZ ÉSZKIMŐK ALTAL MEGMENTETT BANYAKUTATÓK VESZELDELMS KALANDJAIRÓL

Amint azt lapunk legutóbbi számában már jeleztük, az északi vidékek bányászati szempontból való felkutatására kiküldött nyolctagú expedícióról két hónapos remegő várakozás után hírt hozott a szikratáviró.

A Hudson Bay társaságnak az eszkimókkal cserekereskedést folytató egyik motoroshajójáról érkezett a kilencszavú rövid jelentés, melyből a nyolc kiváló szakember életéért aggódók megtudhatták, hogy Mac-Alpine ezredes és társai életben vannak.

Azóta a sarkköről mintegy 150 mérföldre északra fekvő Bathurst kikötőben állomásozó Mounted Police állomásról is megerősítették ezt az örvendétes hírt, sőt Richard Pearce, a torontói "Northern Miner" folyóirat szerkesztője, aki szintén az expedícióhoz tartozik, részletes jelentésben számol be az elmúlt két hónap átért eseményeiről. A részben szikratávirón, részben távirón érkezett leírásból az alábbiakban közlünk néhány érdekes fejezetet:

Szeptember 9-én indultunk útnak nyugati irányban, hogy a különböző érekekben állítólag igen gazdag vidékeket felkutassuk — írja Richard Pearce a Winnipeg Tribune és a Toronto Star hasábjain. Alig egy napirepülés után rettenetes hóviharba keveredtünk, de nem tágitottunk az eredeti útiránytól, miután a barométer jó időt mutatott. A rá következő két napon javult is az idő, úgyhogy már jó mélyen benn voltunk az ember által alig látott északi kopár vidékek felett.

Gépeink nagyszerűen dolgoztak és mi tele lelkesedéssel repültünk előre, míg nem észrevettük, hogy az általunk elterülő terület egyáltalán nem található még térképeinken. Eleinte azt gondoltuk, hogy csupán térképeink hiányosak, de később rájöttünk, hogy az erős szélvihar sokkal északra vitt bennün-

ket, mint azt eredetileg számoltottuk és az északi mágneses mezők közelsége folytán iránytűnk nem mutatott helyes irányt és teljesen ismeretlen területre vezettek.

Közben ismét kiujt a hóvihar és leszállásra kényszerítette mindkét gépünket. Hónapokig látszó többnapos várakozás után végre annyira kijavult az időjárás, hogy nekiindulhattunk ideje is volt, mert az a tó, amelyre leszálltunk, már kezdett befagyni. Alighogy ezer lábra emelkedtünk a hol déli, hol nyugati irányból dühöngő hóviharszint megakasztotta a gépet és hiába kerestünk újra leszállásra alkalmas helyet, a sziklás vidék nem törte meg egyetlen tó sem, úgyhogy északi irányban kellett veszedelmes utunkat folytatnunk, nehogy a szél ellen repülve kifogyjon a gázolnunk, még mielőtt leszállásra alkalmas területet találhatnánk.

A sűrű hóesés miatt a napot csak ritkán láttuk és így a tájékozódás még nehezebbé vált. Kétségbeesetten szeltek éjjelnappal a levegőt, míg végre megpillantottuk a tengert és néhány eszkimókunyhót. Nagyszerű vízi repülőgépeink még a házemelet magasságú jeges hullámon sem fordultak fel, amedlőn a legrosszabbra elkészülve leszálltunk és nagynehezen kikötöttünk a parton. Az eszkimók elképedtek hatalmas madárunk látán és mi megkedztük egy hónapnál is tovább tartó, éhséggel, fagyoskodással és nélkülözésekkel bélelt eszkimóéletünket. (Jövő számunkban folytatjuk!)

Deportálják az Egyesültekbe átszökött krumpliszedőket

A Maine állambeli Bangor város amogy is zsufolt fogházát a múlt héten 54 kanadai töltötte meg teljesen, miután engedély nélkül mentek át a határon, hogy a burgonyaszedéskor fizetett magas bérek mellett vállaljanak munkát. Az amerikai hatóságok hamarosan rájöttek arra, hogy ezek a munkások bevándorlási engedély nélkül mentek át a határon és azonnal intézkedtek aziránt, hogy börtönbüntetésük után deportálják őket.

Tanácskoznak a munkanélküliség leküzdése ügyében

King miniszterelnök Edmontonban tartott beszédében úgy nyilatkozott, hogy kanadai körutja alkalmával szerzett tapasztalatainak hatás alatt elhatározta, hogy a munkanélküliség leküzdése céljából mindenegyes tartományból s a nagyobb városokból fog kérni egy szakértőt a bajok orvoslására összehívandó országos konferenciára.

LEGUJABB HIREK

TIZMILLIO DOLLAR HADIKÁRPÓTLAST KÖVETELNEK A GYARORSZÁGTÓL, amint azt a United Press Cable legújabb táviratából olvassuk. A magyar kormány természetesen a leghatározottabban kijelentette, hogy a megcsönkített ország semmi körülmények között sem vállalhatja ezt az újabb megterhelést, mire a hágal döntőbírádság vette kezébe az ügyet és állítólag a Young-féle-hadikárpótlási tervezet alapján igyekszik megoldani a magyar "tartozás" kérdését.

NOVEMBER 11-ÉN UNNEPELTÉK A FEGYVERSZÜNET 11 ik évfordulóját egész Kanadaszerte. Ugyanekkor lévén Thanksgiving Day, az Armistice Day, azaz a fegyverszünet napján tartott katonai felvonásokat a polgárság nagy tömeggel nézték végig országszerte. Megemlékezésre méltó azonban, hogy a háború utáni évek győzelmi mámorára helyett mindinkább a béke szelleme hatja át a lelkeket s az egyes nemzetek közti megértés érdekében maga Anglia járt legelől, amennyiben elittotta, hogy fegyverszünet napját háborus propagandára használják fel.

NEM ENGEDIK BE A MENNONITÁKAT BASKATCHEWANNA, annak ellenére, hogy Toews mennonita püspök terve érdekében minden lehetőséget megtegy az ottawai kormány. Anderson miniszterelnök azonban táviratilag azt a választ adta, hogy a jelen gazdasági körülmények között nem tartja kívánatosnak a szovjet által kiutasított 5,000 mennonitának a prérin való letelepedését.

MOUTAT ÉPIT A KORMÁNY A CSENDÉS ÓCEÁN PARTJAIG Alberta déli határától, hogy British Columbiát még inkább belekapcsolja a prérirtartományok mindinkább növekvő forgalmába. Ugyanekkor tésben felvetették a nyugaton tartó országút kérdését is, miután a Kelet és Nyugat között még ma sincs a vasutakon kívül semmiféle közlekedési lehetőség s aki automobilon akarja megtenni az utat, az kénytelen több száz mérföldön az Egyesült Államokon áthaladni.

INDIÁN TOTEMOSZLOPOT KAP KANADÁTÓL a parisi Trocadéra múzeum. Az indián faragásművészethez értők egy 20 láb magas medvetotemot választottak ki ajándékkul, melyet már utnak is indítottak a British Columbián Niskinawtkból Páris felé.

KIEGYEZETT NÉMETORSZÁG ÉS LENGYELORSZÁG a lengyelek által megszállott német területek kérdésében. Eszerint a lengyel uralom alá került 80 ezernyi német farm tulajdonosát nem foszthatják meg birtokuktól és csak arra van a lengyel kormány jogja, hogy a mostani tulajdonosok örököseitől megvásárolja a földeket. A már elkobzott német vagyonyok tulajdonosait kártalanítani fogják, a németek viszont továbbra is megtartják hatalmas műtrágya és acélárugyáraikat lengyel földön.

342 LABRA SÖLYEDT A TENGER SZINTJE ALÁ a legújabb 830 tonnás olasz tengeralattjáró s 20 percig maradt az eddig ember által nem ért mélységen. Ez alkalommal kísérleteztek először a "hidrofonik" nevű drótnélküli telefontal, amely víz alatt is közvetíti a beszélgetést.

AZ OROSZ FARMEREK ÉS A KOMMUNISTÁK között késhegyig feszült a harc, amennyiben a termelők, azaz a szovjet uralma alatt nyűgös hatalmas orosz föld népének 80%-a nem hajlandó beszolgáltatni termését, hogy azon a moszkvai gettó álmódosító kifizethessék politikai kísérletezések számát. A bolsevik kormány most 15 millió akeren akar állami farmokat létesíteni 500 millió dollár áru amerikai mezőgazdasági géppel, hogy a magántulajdon alapján álló orosz gazdák ellenállását megtörje.

MEGHALT ROBB PÉNZÜGYMINISZTER, aki immár nyolc esztendője állott a birodalom pénzügyi igazgatásának élén. A hatvan éves államférfiu mint egyszerű farmerek gyermeke, minden különösebb iskolázottság nélkül, csupán tehetsége folytán érte el a legmagasabb állásokat, annak ellenére, hogy csak 45 éves korában került fel a favágást a politikával. Az előnyű pénzügyminiszter október 28-án meghült, tüdőgyulladását kapott és bár az orvosok szerint már túl volt a veszélyen, egy heves lázroham hétfőn este kioltotta életét.

HALOTTELESZTÓ VILLAMOSKESZÜLEKET talált fel dr. Lidwell, New South Wales ausztráliai tartomány fővárosának, Sydneynek tudós sziv orvososa. A korszakot jelentő új berendezést máris nagy sikerrel alkalmazták különösen halvszületett csecsemők felélesztésére és állítólag erős szervezettel felnőtteknél is beválkik, ha halál után néhány perc múlva bekapcsolják a villamos halottelesztót.

ISMÉT KÉT HÍTTERÍTŐT GYILKOLTAK LE A KINAIÁK, midőn két ferencendi szerzetesért híveik nem tudták lefektetni a százezer dolláros rugó váltásdíjat. A két amerikai miszióáriusnak nem volt más bűne, minthogy a fehér ember kulturáját hirdették a sok háborusokodás alatt még jobban elidegenedett sárga fajnak. Ugyanakkor más oldalról érkezett jelentések arról számolnak be, hogy mintegy haterzert főt számláló kínai rablócsapat éjnek idején megtámadta és teljesen kifosztotta, majd felgyújtotta a Shanghaitól mintegy 50 mérföldre levő Hwangshihkang városát.

MEGÖRÜLT AZ AKASZTÓFA ARNYÉKÁBAN egy William Hauke nevű visszatért kanadai katona, akit Chicagóban gyilkosság vádja alatt ítéltéi általi halálra ítélték. A szerencsétlen embert ezután az őrlük házában helyezték el, miután az esküdtszék megakadályozta a kivégzés végrehajtását.

TIZENKÉT MUNKÁS ÉGETT AGYON az Ohio állambeli Elyria egyik acélrugógyárában midőn a magasfeszültségű gázvezeték az egyik munkásdohányzási szenvedélye folytán lángrobbant és felrobbantotta az egész épületet. Detroitban pedig a lapzártakor vett értesülések szerint egy öttagú családot lrtott ki a tűz élezésére használt kölaaj.

FELTALÁLTÁK AZ ÖNMUKÓDÓEN BELYEGZŐ POSTAGÉPET Németország Köln városában. Az elmés szerkezet tulajdonképpen egy mérlegből áll, melyre rá kell helyezni a levelet vagy csomagot, miután a gépen levő kar pontosan megmutatja a fizetendő összeget. A megfelelő pénzdarab behelyezése után a postagép önműködőleg ráragasztja a bélyeget a levélre vagy csomagra és továbbítja azt.